

Δια Χριστόν Σαλοί: Οι ασυμβίβαστοι Άγιοι.

/ Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

Στην αντίληψη των κοσμικών ανθρώπων είναι αδιανόητο και άξιο περιφρόνησης να απαρνηθεί κανείς το συμφέρον του και την κοινωνική του επιφάνεια για την ελπίδα των αιώνιων αγαθών[1]. Εάν η ίδια η κατά Χριστόν ζωή και περισσότερο η αποταγή των μοναχών για τους κοσμικούς αποτελεί αφροσύνη, πόσο μάλλον η σαλότητα είναι γι' αυτούς αφροσύνη, η οποία αποτελεί μια ακόμα πιο ακραία μορφή άσκησης από αυτή των μοναχών. Όσο η άσκηση προχωρεί σε ανώτερα στάδια και ο αγώνας του μοναχού γίνεται τραχύτερος, τόσο ενισχύεται η εντύπωση και εδραιώνεται η βεβαιότητα για την τρέλα τους.

Αυτού του είδους η πνευματική άσκηση ήταν πολύ δύσκολη και μάλιστα επικίνδυνη, καθώς οδηγούσε το μοναχό έξω από τα μοναχικά και ασκητικά του αιτήματα. Η Εκκλησία απέναντι σ' αυτούς που την ασκούσαν, έπαιρνε επιφυλακτική ή ακόμη και αυστηρή στάση. Η στάση της αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι, πολλοί μοναχοί υποκρίνονται τη σαλότητα για δικό τους έπαινο[2]. Όμως οι πραγματικοί διά Χριστόν σαλοί έδρασαν μέσα στο χώρο της Εκκλησίας και συντέλεσαν στην πνευματική ανάπτυξη των πιστών. Είναι διαφοροποιημένοι από τον κόσμο σχεδόν σε όλα, για να δείξουν την απόσταση που χωρίζει τον πνευματικό κόσμο, που είναι το διαρκές παρόν της παρουσίας του Θεού στην ύπαρξη του ανθρώπου, από τον υλικό κόσμο της ρευστής μεταπτωτικής

καθημερινότητας.

Η ζωή τους είναι ένα διαρκές και καθημερινό μαρτύριο, πνευματικό και σωματικό. Για να μπορέσει κανείς να δει την πνευματική ελευθερία των δια Χριστόν σαλών μέσα από τις φαινομενικά «ανήθικες» πράξεις, χρειάζεται πολύ Χάρη από τον Θεό. Δεν είναι εύκολο να μελετά κανείς τέτοιους είδους βίους, διότι υπάρχει το ενδεχόμενο να τους παρεξηγήσει, πιθανόν να σταθεί σε μερικά εξωτερικά σημεία και να τους αδικήσει. Μόνον «χαριτωμένοι» άνθρωποι μπορούν να εννοήσουν την εργασία των Αγίων και μάλιστα αυτών που προσποιούνται τον σαλό[3].

Ο σαλός ελέγχει την παράλογη λογική των πολλών, κρίνει την κακία του κόσμου, τη ζωή της αμαρτίας και όχι τον πεπτωκότα. Θέλει να ανατρέψει την ψεύτικη παρούσα πραγματικότητα και να μεταφέρει το μόνιμο μήνυμα της Βασιλείας των Ουρανών, όπου θα κυριαρχεί η κοινωνία της αγάπης με τον Χριστό και τους άλλους.

Ο διά Χριστόν σαλός δεν είναι ο ασκητής που κάνει μία ή μερικές πράξεις σαλότητας και μετά, αφού εκλείψει ο λόγος της προσποίησής του, επανέρχεται στα συνηθισμένα μοναχικά ή καθημερινά του καθήκοντα. Αρνείται, φαινομενικά τουλάχιστον, και τα ασκητικά ιδεώδη, αφού κάνει πράξεις αντίθετες προς αυτά. Η παράξενη διαφοροποίηση αυτής της άσκησης έγκειται στο να ατιμάσει και να ντροπιάσει ο ίδιος ο σαλός ακόμη και το όνομά του με ενέργειες που επισύρουν την αγανάκτηση των γύρω του. Επίσης, απ' έξω φαίνεται σαν «γελωτοποιός» που διασκεδάζει τον κόσμο[4], όμως από μέσα του υποφέρει και κλαίει. Δεν κλαίει για την κατάστασή του όπου εκουσίως βρίσκεται, αλλά κλαίει επειδή λυπάται τους άλλους, τους αμαρτωλούς, τους αμετανόητους, τους οποίους συμπονάει και συμπάσχει για την τραγική τους κατάσταση που ενώ είναι άρρωστοι πνευματικά δεν το γνωρίζουν ή και το χειρότερο έχουν συμβιβαστεί.

Η σαλότητα λοιπόν είναι το τελευταίο στάδιο και ο υψηλότερος βαθμός της ταπείνωσης, η απώλεια κάθε υπόληψης και εκτίμησης. Η καθολική άρνηση του εγώ και η υιοθέτηση της «ανυπαρξίας» για το κοσμικό φρόνιμα σε συνδυασμό με την προβολή και επίδειξη μιας α-νόητης συμπεριφοράς. Αυτό συμβαίνει διότι ο σαλός θέλει να κρύψει τις αρετές του και τα πνευματικά του κατορθώματα από τους άλλους. Την αγιότητά του την γνωρίζει μόνο ο Θεός και μονάχα Αυτός επιτρέπει στις ψυχές που ευεργετήθηκαν πνευματικά και υπαρξιακά -από κάποιον άγιο σαλό- να αναγνωρίσουν αυτή την παράξενη αγιότητα.

Ο αλλόκοτος βίος και πολιτεία των σαλών, επιβεβαιώνουν ότι, όσο υπάρχει κόσμος και Εκκλησία, θα συνυπάρχει και η δυνατότητα του αγιασμού η οποία είναι πέρα από κάθε ηθικιστική και ευσεβιστική προσέγγιση της βίωσης του Θείου.

Οι δια Χριστόν σαλοί είναι οι πλέον ασυμβίβαστοι άγιοι. Είναι οι άγιοι εκείνοι που τόλμησαν να κάνουν την καθημερινότητά τους μια συνεχής μαρτυρία της Βασιλείας του Θεού. Έχοντας οι ίδιοι το ήθος των κεκοιμημένων ενέπαιξαν τον διάβολο και τα έργα του σκότους, κατάφεραν με την ζωή τους να κρατηθούν στην μακαρία ταπείνωση, αλλά δεν έμειναν μέχρις εκεί. Κάνανε άλλο ένα βήμα, το βήμα

του εμπαιγμού του εγωισμού, της υπερηφανείας, της έπαρσης, της οίησης, της φιλαυτίας. Κατάφεραν με την σαλότητά τους να βγάλουν στο φως την επικίνδυνη κοσμική θρησκευτική τυπολατρία και αυτοπροβολή που υποβόσκει μέσα στον εφησυχασμό και στην επανάπαυση της εκκλησιαστική κοινότητας.

Μπορεί η ποιμαντική που ακολούθησαν να ήταν ιδιόμορφη και πέρα από τα ποιμαντικά εκκλησιαστικά σχήματα όμως δεν έπαψε να έχει ως σκοπό την πνευματική αφύπνιση του πληρώματος της Εκκλησίας.

Η ελευθερία του ήθους των δια Χριστόν σαλών που ενσαρκώνεται μέσα στην ζωή τους αλλά και μέσα στην ποιμαντική τους μέριμνα, αποτελεί ένα ακόμα μυστήριο του ανεπάντεχου βιώματος της Χάρης του Παναγίου Πνεύματος.

Ο άγιος δεν συγκινείται από τα χαρίσματά του. Επειδή είναι ο ίδιος αληθινός, είναι αλλοιωμένος, είναι χαριτωμένος, τα σώζει με το να τα περιφρονεί, με το να δίδει χωρίς ιδιοτέλεια και πάθος, προβάλλοντας πάντοτε τον Δωρεοδότη Κύριο και όχι το εγώ του.

Ο άγιος σαλός καταδικάζει τα είδωλα της αγιότητας, τον εγωισμό και την σεμνοτυφία, και τα αντιμετωπίζει ως δαιμονισμό. Διότι όταν λατρεύεις είδωλα ή το χειρότερο γίνεσαι αυτοείδωλο, βασανίζεις και βασανίζεσαι. Ζεις μέσα στις ψυχρολουσίες του φόβου και της ψευδαίσθησης, μέσα στην αβεβαιότητα της δήθεν βεβαιότητάς σου. Γι' αυτό και βλέπουμε τους τρελά ερωτευμένους αυτούς ανθρώπους να τολμούν να σέρνονται μέσα στις ταπεινές σκιές της περιφρόνησης παρά να στέκονται στο μέσο των ναών όπου υπάρχει ο κίνδυνος της έπαρσης και της φιλαυτίας, τους βλέπουμε να μάχονται κατά της υποκρισίας και της πνευματικής ρηχότητας των πιστών και να αναρριχώνται οι ίδιοι συμπαρασύροντας ταυτόχρονα μαζί τους και τους πάσχοντες πνευματικά ανθρώπους στα βάθη της μυστηριακής εκκλησιαστικής πνευματικότητας.

Ο δια Χριστόν σαλός είναι το πνευματικό ξυπνητήρι για όλους τους εφησυχάζοντες χριστιανούς οι οποίοι αρκούνται στον στείρο εκκλησιασμό και στην επιφανειακή τήρηση κάποιων κανόνων.

Ο δια Χριστόν σαλός ζει καθαρά μία χαρισματική κατάσταση. Έχει φτάσει στο ατέλεστο τέλος της τελειότητας εν Χριστώ και γι' αυτό ζει ελεύθερος από κάθε υποκατάστατο ευτυχίας και πληρότητας, περιθωριοποιημένος και μισούμενος από πολλούς, αγαπώντας όμως τους πάντες.

Ζει στον κόσμο, για τον κόσμο, έχοντας όμως πεθάνει για τον κόσμο.

[1] Μ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, *Περί Παρθενίας*, ΒΕΠΕΣ 33, σ. 61. ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ, *Λαυσαϊκή Ιστορία*, PG 34, σ. 1106C- 1107C. Πρβλ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (Μητροπ, Τρίκκης και Σταγών), *Ανατολικός Ορθόδοξος Μοναχισμός κατά τα πατερικά κείμενα*, ο.π., σσ. 509-510.

[2] Η Εκκλησία αντιμετώπισε το πρόβλημα των ψευδοσαλών με τον Ξ' (60^ο) κανόνα της εν Τρούλω Στ' Οικ. Συνόδου. Βλ. ΡΑΛΛΗ Γ. - ΠΟΤΛΗ Μ. «Σύνταγμα τῶν

Θείων καὶ Ἱερῶν κανόνων», ο.π., σσ. 440 – 442. PG 137, 716.

[3] ΙΕΡΟΘΕΟΥ ΒΛΑΧΟΥ, *Παρακλητικά Α΄*, σελ. 333-334.

[4] «Οἱ δὲ πολῖται ἀστειευόμενοι ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους: ἄγωμεν, πίωμεν ὅπου ὁ σαλὸς». ΒΛ.ΛΕΟΝΤΙΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ, Ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ διὰ Χριστόν σαλὸς , PG 93, στ. 1713.

απόσπασμα από την Πτυχιακή Εργασία

«Οἱ δια Χριστόν Σαλοὶ ὡς ἠθικά και ποιμαντικά πρότυπα»

του αρχιμ. Παύλου Παπαδόπουλου

η οποία υποβλήθηκε στην Α.Ε.Α.Θ.

Πηγή: imverias.blogspot.gr